

Augustīns

(354–430)

PAR LAULĪBAS LABUMU (DE BONO CONIUGALIS) 1,4,4

Huc accedit, quia in eo ipso, quod sibi invicem coniuges debitum solvunt, etiamsi id aliquanto intemperantius et incontinentius expetant, fidem tamen sibi pariter debent. Cui fidei tantum iuris tribuit Apostolus, ut eam potestatem appellaret dicens: Mulier non habet potestatem corporis sui, sed vir; similiter autem et vir non habet potestatem corporis sui, sed mulier. Huius autem fidei violatio dicitur adulterium.

Augustīns: Patrologia Latina, vol. 32-45, pieejams tīklā:
<http://augustinus.it/latino/index.htm>

"Pie tā jāpiebilst, ka, pildot laulātā pienākumu vienam pret otru (t. i., seksuālas attiecības bērnu dēļ), pat darot to dažreiz pārmērīgi un negausīgi, viņiem ir jābūt uzticīgiem viens otram. Un šai uzticībai apustulis piešķir tādas tiesības, ka sauc to par varu: "Sievai nav varas pār savu miesu, bet vīram; tāpat arī vīram nav varas pār savu miesu, bet sievai." (1Kor 7,4) Šīs uzticības apgānīšanu sauc par laulības pārkāpšanu."

PAR LAULĪBAS LABUMU (DE BONO CONIUGALIS) 1,6,6

Laulāto seksuālās attiecības, kuru mērķis nav bērnu radīšana, ir piedodams pārkāpums

Debent ergo sibi coniugati non solum ipsius sexus sui commiscendi fidem liberorum procreandorum causa, quae prima est humani generis in ista mortalitate societas, verum etiam infirmitatis invicem excipiendae ad illicitos concubitus evitandos mutuam quodam modo servitutem, ut, etsi alteri eorum perpetua continentia placeat, nisi ex alterius consensu non possit; et ad hoc enim uxor non habet potestatem corporis sui, sed vir; similiter et vir non habet potestatem corporis sui, sed mulier, ut et quod non filiorum procreandorum, sed infirmitatis et incontinentiae causa expetit vel ille de matrimonio vel illa de marito, non sibi alterutrum negent, ne per hoc incidant in damnabiles corruptelas, temptante satana, propter incontinentiam vel amborum vel cuiusquam eorum. Coniugalis enim concubitus generandi gratia non habet culpam; concupiscentiae vero satiandae, sed tamen cum coniuge, propter tori fidem venialem habet culpam; adulterium vero sive fornicatio letalem habet culpam. Ac per hoc

melior est quidem ab omni concubitu continentia quam vel ipse matrimonialis concubitus, qui fit causa gignendi.

Augustīns: Patrologia Latina, vol. 32-45, pieejams tīklā:
<http://augustinus.it/latino/index.htm>

"Laulātajiem ir ne tikai jābūt uzticīgiem seksuālajās attiecības bērnu radīšanas dēļ, un tā ir cilvēku dzimuma pirmā kopība šajā mirstīgajā stāvoklī, bet arī zināmā veidā savstarpēji jāpakalpo, uzķerot vienam otra trūkumus, lai izvairītos no neatļautas piegulēšanas. Pat ja vienam no viņiem patīk nepārtraukta atturība, viņš to var darīt vienīgi ar otra piekrišanu. Par to ir teikts: "Sievai nav varas pār savu miesu, bet vīram; tāpat arī vīram nav varas pār savu miesu, bet sievai." (1Kor 7,4) Un, ko viņš vēlas no laulības vai viņa no laulātā nevis bērnu radīšanas dēļ, bet vājuma un negausības dēļ, viņiem nav jāliedz viens otram, lai, sātana kārdināti, viņi abi vai viens no viņiem negausības dēļ neiekristu nolādāmā samaitātībā. Laulāto seksuālās attiecības bērnu radīšanas dēļ nav pārkāpums; turpretī iekāres apmierināšanas dēļ, ar laulāto draugu, lai saglabātu uzticību laulības gultā, tas ir piedodams pārkāpums. Laulības pārkāpšana vai netiklība ir nāves grēks. Tādēļ labāka ir atturība no jebkādām seksuālajām attiecībām nekā pat laulāto attiecības bērnu dzemdēšanas dēļ."

JAUTĀJUMI PAR HEPTATEUHU (QUAESTIONES IN HEPTATEUCHUM) 1,153

Saskaņā ar dabisku likumu sievietei ir jākalpo vīrietim

Est etiam ordo naturalis in hominibus, ut serviant feminae viris, et filii parentibus, quia et illic haec iustitia est ut infirmior ratio serviat fortiori. Haec igitur in dominationibus et servitutibus clara iustitia est, ut qui excellunt ratione, excellent dominatione.

Augustīns: Patrologia Latina, vol. 32-45, pieejams tīklā:
<http://augustinus.it/latino/index.htm>

Augustīns, runājot par to, ka Dievs ir devis cilvēkam varu pār zvēriem, zivīm un putniem (1Moz 1,26), tālāk turpina:

"Tas ir dabisks likums starp cilvēkiem, ka sievietēm ir jākalpo vīriem, bērniem ir jākalpo vecākiem, jo arī šajos gadījumos ir taisnīgi, ka vājāks prāts kalpo stiprākam. (Sal. Kol 3,18.20) Par valdīšanu un kalpošanu – tas ir skaidrs taisnīgums, ka pārākais prātā ir pārāks arī valdīšanā."

PAR LAULĀTAJIEM UN IEKĀRI (DE NUPTIIS ET CONCUPISCIENTIA) 1,9,10

Tas ir dabiski, ka vīrieši valda pār sievietēm; daudzsievības jautājums

Progrediente autem genere humano iunctae sunt quibusdam bonis viris bonae feminae, singulis plures. Unde apparet et illud dignitatis magis appetisse modestiam et hoc fecunditatis permisisse naturam. Nam et principatus magis naturaliter unius in multos quam in unum potest esse multorum. Nec dubitari potest naturali ordine viros potius feminis quam viris feminas principari. Quod servans Apostolus ait: Caput mulieris vir; et: Mulieres, subditae estote viris vestris; et apostolus Petrus: Quomodo Sara, inquit, obsequabatur Abrahae, dominum illum vocans. Quod licet ita sese habeat, ut natura principiorum amet singularitatem, facilius autem pluralitatem videamus in subditis, tamen plures feminae uni viro numquam licite iungerentur, nisi ex hoc plures filii nascerentur. Unde si una concumbat cum pluribus, quia non est ei hinc multiplicatio prolis, sed frequentatio libidinis, coniux non potest esse, sed meretrix.

Augustīns: Patrologia Latina, vol. 32-45, pieejams tīklā:
<http://augustinus.it/latino/index.htm>

"Cilvēku dzimumam ejot savu gaitu, zināmi labi vīrieši dzīvoja kopā ar labām sievietēm, katram bija vairākas. No tā var secināt, ka viensievība vairāk tiecas pēc cildenas mērenības, bet daudzsievība ļaujas auglīguma būtībai. Arī virskundzība dabiskāka ir vienam pār daudziem nekā daudziem pār vienu. Un nav apšaubāms, ka, pēc dabiskās kārtības, drīzāk vīri pārvalda sievas nekā sievas – vīrus. Sekojot šim principam, apustulis saka: "Sievas galva ir vīrs," (1Kor 11,3) un: "Sievas, pakļaujieties saviem vīriem.." (Kol 3,18) Un apustulis Pēteris saka: "Tāpat kā Sāra paklausīja Ābrahāmam, saukdama viņu par kungu.." (1Pt 3,6) Lai gan tas tā ir, ka daba mīl, ka valda viens, un mēs redzam, ka daudz labāk ja pakļautie ir daudzi, tomēr nekad nav bijis atļauts vienam vīram saistīties ar daudzām sievietēm kā vienīgi tādēļ, lai tiktu dzemdēts daudz vairāk bērnu. Līdz ar to, ja viena sieviete guļ ar vairākiem un ar to nevairst savas atvases, bet gan atkārtoti pakalpo iekārei, tā nevar būt sieva, bet gan palaistuve."

PAR ATTURĪBU (DE CONTINENTIA) 1,9,23

Vīrs valda pār sievu mīlestībā

Tres quasdam copulas nobis insinuavit Apostolus: Christum et Ecclesiam, virum et uxorem, spiritum et carnem. Horum priora posterioribus consulunt,

posteriora prioribus famulantur. Omnia bona sunt, cum in eis ordinis pulchritudine quaedam excellenter praeposita, quaedam decenter subiecta custodiunt. Vir et uxor quales secum esse debeant, praeceptum accipiunt et exemplum. Praeceptum est: Mulieres viris suis subditae sint sicut Domino, quia vir caput est mulieris, et: Viri diligite uxores vestras. Exemplum autem datur mulieribus de Ecclesia, viris de Christo. Sicut Ecclesia, inquit, subdita est Christo, ita et mulieres viris suis in omnibus. Similiter et viris dato praecepto, ut uxores suas diligant, adiecit exemplum: Sicut Christus dilexit Ecclesiam. Sed viros et a re inferiore adhortatus est, id est a corpore suo, non tantum a superiore, id est a Domino suo. Non enim solum ait: Viri diligite uxores vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, quod est a superiore, verum etiam dixit: Viri debent diligere uxores suas sicut sua corpora, quod est ab inferiore: quia et superiora et inferiora bona sunt omnia. (..) Quid est ergo, quod vos vera dementia et christianos esse iactatis et contra Scripturas christianas oculis clausis, vel potius extinctis tanta perversitate contenditis, et Christum asserentes in falsa carne apparuisse mortalibus, et Ecclesiam in anima ad Christum, in corpore ad diabolum pertinere et sexum virilem atque muliebrem diaboli opera esse, non Dei, et spiritui carnem tamquam malam substantiam bonae substantiae cohaerere?

Augustīns: Patrologia Latina, vol. 32-45, pieejams tīklā:
<http://augustinus.it/latino/index.htm>

"Apustulis mums ir izgaismojis tādas kā trīs saites: Kristus un draudze, vīrs un sieva, gars un miesa. Katrā pāri pirmais gādā par otro un otrs kalpo pirmajam. Un tie visi ir labi, kad starp tiem tiek sargāts kārtības skaistums – vieni nolikti augstu pāri otriem, otri pienācīgi pakļauti. Vīrs un sieva saņem priekšrakstu un paraugu, kā viņiem vienam pret otru jāizturas. Priekšraksts ir: "Sievām jābūt pakļautām saviem vīriem kā Kungam, jo vīrs ir sievas galva.." (Ef 5,22–23) Un: "Vīri, mīliet savas sievas.." (Ef 5,25) Bet kā paraugs sievām ir dota Baznīca, un vīriem – Kristus. Viņš saka: "Tāpat kā draudze ir pakļauta Kristum, tāpat arī sievas it visā – saviem vīriem." (Ef 5,24) Un tāpat arī, devis priekšrakstu vīriem, lai viņi mīl savas sievas, viņš ir pievienojis paraugu: ".. tāpat kā Kristus ir mīlējis savu draudzi.." (Ef 5,25) Un viņš ir mudinājis uz to vīrus arī ar kaut ko zemāku, proti, viņu miesu, ne tikai ar kaut ko augstāku, proti, viņu Kungu. Viņš taču nesaka tikai: "Vīri, mīliet savas sievas, tāpat kā Kristus ir mīlējis savu draudzi," kas ir pamudināt ar kaut ko augstāku. Viņš saka arī: "Vīriem ir savas sievas jāmīl kā sava miesa.." (Ef 5,28), kas ir pamudināt ar kaut ko zemāku. Viss ir labs – gan augstākais, gan zemākais. (..) Kā tas var būt, ka jūs kā pilnīgi neprātīgi gan lielāties, ka esat kristieši, gan tik ačgārni ar acīm ciet vai, drīzāk, palikuši akli, cīnāties pret kristiešu Rakstiem? Un kā tas var būt, ka jūs uzskatāt, ka Kristus mirstīgajiem parādījās neīstā miesā un ka draudze kā dvēsele pieder Kristum, bet kā miesa – velnam, un ka vīrieša un sievietes

dzimums ir velna, nevis Dieva darbs, un ka miesa ir saistīta ar garu, kā jauna matērija ir saistīta ar labu matēriju?"

PAR ATTURĪBU (DE CONTINENTIA) 1,10,24

Vīrieša un sievietes dzimums nav jauni paši par sevi

De sexu masculi et feminae quid dicit filius perditionis? Quod uterque sexus non ex Deo sit, sed ex diabolo. Quid ad haec dicit Vas electionis? Sicut, inquit, mulier ex viro ita et vir per mulierem, omnia autem ex Deo. De carne quid dicit per Manichaeum spiritus immundus? quod sit mala substantia nec Dei, sed inimici creatura. Quid ad haec dicit per Paulum Spiritus Sanctus? Sicut enim corpus unum est, inquit, et membra habet multa, omnia autem membra corporis cum sint multa, unum est corpus, ita et Christus. Et paulo post: Posuit, inquit, Deus membra, singulum quodque eorum in corpore prout voluit. Item paulo post: Deus, inquit, temperavit corpus, ei cui deerat maiorem honorem dans, ut non essent scissurae in corpore, sed idem ipsum ut pro invicem sollicita sint membra. Et sive patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra; sive glorificatur unum membrum, congaudent omnia membra. Quomodo est mala caro, quando ipsae animae, pacem membrorum eius ut imitentur, monentur?

Augustīns: Patrologia Latina, vol. 32-45, pieejams tīklā:
<http://augustinus.it/latino/index.htm>

"Ko tad zudības dēls [manihejietis] saka par vīriešu un sievietes dzimumiem? Ka abi šie dzimumi ir nevis no Dieva, bet no velna. Un ko par to saka izredzētais Trauks [Pāvils]? Viņš saka: "Tāpat kā sieva ir no vīra, tā arī vīrs caur sievu, bet visi no Dieva." (1Kor 11,12) Ko nešķīstais gars caur manihejieša muti saka par miesu? Ka tā ir jauna būtība, ko radījis nevis Dievs, bet ienaidnieks. Un ko par to caur Pāvila muti saka Svētais Gars? Viņš saka: "Kā miesa ir viena un tai daudz locekļu, bet visi daudzie miesas locekļi kopā ir tomēr viena miesa, tā arī Kristus." (1Kor 12,12) Nedaudz tālāk viņš saka: "Bet Dievs locekļus ir nolīcis miesā ikvienu savā vietā, kā Viņš gribēja." (1Kor 12,18) Un vēl nedaudz tālāk viņš saka: "Bet Dievs miesu ir tā sastādījis, ka mazāk cienītam loceklim piešķīris lielāku cieņu, lai nebūtu miesā šķelšanās, bet locekļi satīcīgi gādātu cits par citu. Un, kad viens loceklis cieš, tad visi locekļi cieš līdzīgi; vai, kad viens loceklis top godāts, tad visi locekļi priecājas līdzīgi." (1Kor 12,24–26) Nu tad kā miesa var būt jauna, ja pat pašām dvēselēm ir piekodināts, lai tās atdarina miesas locekļu saskaņu?"

PAR KUNGA KALNA SPREDIĶI (DE SERMONE DOMINI IN MONTE) 1,15,41-42

Labs kristietis mīl sievieti, kas viņai ir kā cilvēkam, un ienīst to, kas ir kā sievieti, un dzīvo kopā kā brālis un māsa

Sic invenitur bonus christianus diligere in una femina creaturam Dei, quam reformari et renovari desiderat, odisse autem coniunctionem copulationemque corruptibilem atque mortalem, hoc est diligere in ea quod homo est, odisse quod uxor est. Potest igitur christianus cum coniuge concorditer vivere sive indigentiam carnalem cum ea supplens, quod secundum veniam non secundum imperium dicit Apostolus, sive filiorum propagationem, quod iam nonnullo gradu potest esse laudabile, sive fraternam societatem sine ulla corporum commixtione, habens uxorem tamquam non habens 127, quod est in coniugio christianorum excellentissimum atque sublime, ut tamen oderit in ea nomen temporalis necessitatis et diligat spem sempiternae beatitudinis.

Augustīns: Patrologia Latina, vol. 32-45, pieejams tīklā:
<http://augustinus.it/latino/index.htm>

Atbildot uz jautājumu par to, vai pēc augšāmcelšanās katrs vīrs būs kopā ar savu sievieti un kāda veida miesa tā būs, Augustīns turpina šādi:

"Un tā mēs atrodam, ka labs kristietis mīl savā vienā sievieti Dieva radību un alkst, lai tā tiktu pārveidota un atjaunota, bet nīst samaitāto un mirstīgo saiti un kopošanos, un tas nozīmē mīlēt sievieti to, kas viņai piemīt kā cilvēkam, bet ienīst to, kas viņai piemīt kā sievieti.

Tātad kristietis var dzīvot saskanīgi ar savu sievieti: gan tad, ja viņš ar sievieti apmierina miesīgās vajadzības, par ko apustulis runā pielaidīgi, bet ne pavēloši (skat. 1Kor 7,3-7); gan tad, ja viņam viņa ir bērnu radīšanas dēļ, kas jau ir par zināmu pakāpi cienījamāk; gan tad, ja viņš ar sievieti dzīvo kā brālis ar māsu bez jebkādam miesīgajām attiecībām – tā, ka viņam ir sieva, bet it kā nebūtu sievas (sal. 1Kor 7,29), kas ir visdziļākais un augstākais kristīgās laulības veids, ja tā viņš sievieti ienīst laicīgo vajadzību iemeslu, bet mīl mūžīgās svētlaimes cerību."

TRAKTĀTS PAR JĀŅA EVANĢĒLIJU

(IN JOHANNES EVANGELIUM TRACTATUS) 2,14

Sieviete – miesa, vīrietis –gars, garam jāvalda pār miesu, tādēļ vīrietim jāvalda pār sievieti

Et quomodo illi nascuntur? Isti quia filii Dei fiunt et fratres Christi, utique nascuntur. Nam si non nascuntur, filii quomodo esse possunt? Sed filii hominum nascuntur ex carne et sanguine (..). Carnem pro femina posuit: quia de costa cum facta esset, Adam dixit: Hoc nunc os de ossibus meis, et caro de carne mea 25; et Apostolus ait: Qui diligit uxorem suam, seipsum diligit; nemo enim unquam carnem suam odio habet 26. Ponitur ergo caro pro uxore, quomodo et aliquando spiritus pro marito. Quare? Quia ille regit, haec regitur: ille imperare debet, ista servire. Nam ubi caro imperat, et spiritus servit, perversa domus est. Quid peius domo, ubi femina habet imperium super virum? Recta autem domus, ubi vir imperat, femina obtemperat. Rectus ergo ipse homo, ubi spiritus imperat, caro servit.

Augustīns: Patrologia Latina, vol. 32-45, pieejams tīklā:
<http://augustinus.it/latino/index.htm>

"Un kā viņi piedzimst? Tā kā viņi top par Dieva dēliem un Kristus brāļiem, viņi, protams, piedzimst. Jo, ja viņi nepiedzimst, kā tad viņi var būt dēli? Bet cilvēku dēli piedzimst no miesas un asinīm. (..) Par miesu viņš sauc sievieti, jo, kad viņa bija izveidota no ribas, Ādams teica: "Tagad tas ir kauls no mana kaula un miesa no manas miesas." (1Moz 2,23) Un apustulis ir teicis: "Kurš mīl savu sievu, mīl pats sevi, jo neviens taču nekad nav ienīdis savu miesu." (Ef 5,28–29) Viņš ir nosaucis sievu par miesu, tāpat kā dažreiz arī vīru – par garu. Kādēļ? Jo viens valda, bet otrs tiek pārvaldīts, vienam ir jāpavēl, otram ir jākalpo. Jo tas ir ačgārns nams, kur miesa pavēl, bet gars kalpo. Un kas var būt sliktāks par namu, kur sieviete valda pār vīrieti? Tas ir krietns nams, kur vīrietis pavēl un sieviete paklausa. Un tas ir krietns cilvēks, kurā gars pavēl un miesa kalpo."

No latīņu valodas tulkojusi Laura Hanosne, mag.tehol.